

**Rekabet Kurumu
TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu
2012 Yılı Bütçe Tasarısı Sunumu**

**Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Başkan**

**03 Kasım 2011
Ankara**

Sayın Başkan,

Plan ve Bütçe Komisyonunun Saygıdeğer Üyeleri,

Hepinizi selamlıyor, şahsım ve kurumum adına en derin saygılarımı sunuyorum.

Malumlarımız olduğu üzere, rekabetçi piyasalar ve rekabet kuralları, dünyanın pek çok ülkesinde benimsenmiştir ve bilhassa gelişmiş ülkelerin vazgeçilmez gördüğü tercih ve düzenlemeler olarak karşımıza çıkmaktadır. Piyasa ekonomisinin kurumsallaşması açısından adil rekabet kurallarının varlığı ve işlerliği, “olmazsa olmaz” bir nitelik arz etmektedir. Söz konusu kuralların etkin şekilde uygulanması için çoğu ülkede bu amaca yönelik olarak kamu otoriteleri tesis edilmiştir.

Ülkemizde de Anayasamızın 167. maddesi hükmü devlete piyasaların sağlıklı ve düzenli işlemleri için gerekli tedbirleri alma, tekelleşme ve kartelleşmeyi önleme görevi vermiştir. 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı uyarınca konuyla ilgili üstlendiğimiz yükümlülükler de malumdur. Bu doğrultuda yüce Meclisimiz 1994 yılında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunu kabul etmiş, Rekabet Kurulu ise 1997 yılı sonu itibarıyla faaliyete geçmiştir. Kurum olarak yaklaşık 14 yıldır, ülkemizdeki tüm mal ve hizmet piyasalarında rekabetin sağlanması, korunması ve geliştirilmesi amacıyla faaliyet göstermekteyiz.

Sayın Başkan, Değerli Komisyon Üyeleri; 4054 sayılı Kanun üç temel hususu yasaklamaktadır. Bunlardan ilki; fiyat tespiti ve pazar paylaşımı gibi rekabeti sınırlayıcı nitelikteki teşebbüsler arası anlaşmalardır. Bu yasaklamanın istisnası, üreticiler ve bayileri arasında yapılan dikey anlaşmalar gibi bazı anlaşmaların rekabet üzerindeki olumsuz etkilerinin sınırlı olması ve doğurdukları bir takım faydalar nedeniyle muafiyetten yararlanabilmesidir. İkinci yasaklama; pazarın önemli bir kısmına sahip olan, hâkim durumda bulunan firmaların ellerinde bulunan pazar gücünü dışlayıcı, ayrımcı ve benzer uygulamalarla rakiplerine karşı kötüye kullanmalarıdır. Üçüncüsü ise rakip sayısını azaltarak fiyatların artmasına, rekabetin önemli ölçüde azaltılmasına neden olabilecek şirket birleşmeleri ve

devralmalarıdır. Özel bir önem atfettiğimiz özelleştirme işlemleri de aynı kapsamda değerlendirilmektedir.

Değerli Üyeler, Kurulumuz kuruluşundan bugüne değin kendisine intikal eden başvurular üzerine ya da kendiliğinden harekete geçmek suretiyle, çeşitli sektörlerde faaliyette bulunan teşebbüsler hakkında inceleme, araştırma ve soruşturmalar yaparak kararlar almış, gerektiği durumlarda Kanun'da öngörülen cezaları uygulamıştır. Malumlarınız olduğu üzere Kurulumuz ilgili teşebbüs ve teşebbüs birliklerine cirolarının yüzde 10'una kadar, ihlalde belirleyici etkisi olan yönetici veya çalışanlar için ise bu cezanın yüzde beşine kadar idari para cezasına hükmedebilmektedir. Ayrıca ihlallerin itiraf edilmesi, bildirilmesi durumunda Kurumumuz ile aktif işbirliği yapan teşebbüs ve teşebbüs birlikleri ile bunların yönetici ve çalışanlarına idari para cezalarından kurtulma veya bu cezalarda indirim uygulanması imkânı sağlanmaktadır.

2011 yılı başından Eylül ayı sonuna kadar rekabet ihlali iddiası ile Kuruma intikal eden 207 dosya sonuçlandırılmıştır. Bunlardan 13'ü hakkında soruşturma açılmış, 29'u ile ilgili olarak da Kanunun 9/3 maddesi gereğince görüş bildirilmiştir. Aynı dönemde kimya ve kimyasal ürünler, telekomünikasyon, basın ve yayın, gıda ürünleri ve içecekler, finansal hizmetler (bankacılık) ve otomotiv gibi alanlarda 9 soruşturma dosyası karara bağlanmıştır. Yine geçtiğimiz Eylül ayı sonu itibarıyla çeşitli pazarlardaki rekabet ihlallerine yönelik 19 soruşturma devam etmektedir. 2011 yılı başından anılan tarihe kadar rekabet ihlalleri nedeniyle verilen para cezalarının toplamı 460 milyon Türk Lirasını geçmiştir.

Sayın Başkan, Değerli Üyeler; tamamlanan ve yürüyen soruşturmalara ilave olarak, Kurumumuz aynı dönemde özelleştirme işlemleri haricinde kalan birleşme ve devralma işlemleri ile ilgili 178 karar almış, bunların hiçbirinde ilgili işlem yasaklanmamış, sadece bir işleme bir takım şartlar getirilerek izin verilmiştir. Aynı dönemde özelleştirme işlemleri ile ilgili 10 karar alınmış, bunlardan yalnızca birine koşullu izin verilmiştir. Dolayısıyla izin verilmeyen herhangi bir özelleştirme işlemi olmamıştır. Özelleştirme ön bildirimine ilişkin ise 13 Kurul görüşü oluşturulmuştur.

Mal ve hizmet piyasalarında rekabetçi bir ortamın oluşturulması amacına yönelik olarak mevzuatımızı geliştirmek ve organizasyonel işleyişimizi etkin kılmak adına çalışmalarımız devam etmektedir. Geçen yasama döneminde ilgili komisyonda ele alınan ve fakat yasalaşamayan, yıllar içinde oluşmuş kurumsal tecrübeyi yansıtıcı mahiyette ve kurumsal performansı artıracak önemli değişiklikleri içeren Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'la ilgili hükümet tasarısının yeniden gündeme getirilerek yasalaşması en büyük dileğimizdir. Tasarının yasalaşması halinde, AB ve gelişmiş ülke uygulamalarına paralel olarak, ülkemizdeki rekabet kurallarının çok daha etkin bir şekilde uygulanması imkânı doğacağını ifade etmek isterim.

Diğer yandan, kurum içi mesleki faaliyetlerin ve idari alanın daha etkin yapılması ve işletilmesi amacına dönük ikincil düzenleme çalışmalarımız hızla sürmektedir. Kanunun uygulanması çerçevesinde, belirginlik ve öngörülebilirlik amacına yönelik olarak yine ikincil düzenleme niteliğindeki tebliğ, yönetmelik ve kılavuzların bir an önce tamamlanması için de gerekli çaba gösterilmektedir. Nitekim birleşme ve devralma işlemlerinin kontrolü sürecinde uygulanacak yeni Tebliğimiz yürürlüğe girmiştir. Yeni Tebliğ, başta pazar payı eşliğinin kaldırılması ve ciro eşliğinin artırılması gibi alanlarda önemli değişiklikler öngörmekte ve piyasalardaki ticari etkileri göreceli olarak daha önemsiz olacak birleşme ve devralma başvurularının azaltılmasını hedeflemektedir. Anılan Tebliğin uygulanması bakımından belirginliği ve öngörülebilirliği artırmak amacıyla Birleşme ve Devralmalarda İlgili Teşebbüs, Ciro ve Yan Sınırlamalar Hakkında Kılavuz yayımlanmıştır. Ayrıca yasaklanabilecek bir birleşme veya devralma işleminde, işlemin yol açacağı rekabet sorunlarını ortadan kaldırmaya yönelik olarak taraflara Kurula sunacakları çözüm önerilerine dair yol göstermek amacıyla Birleşme/Devralma İşlemlerinde Rekabet Kurumunca Kabul Edilebilir Çözümlere İlişkin Kılavuz yayımlanmıştır.

Asli ve olağan addedilen çalışmalarımızın yanında bazı sektörleri daha yakından incelemeye devam ediyoruz. Genellikle ülke ekonomisi ve toplumsal refaha katkısı bakımından önemli gördüğümüz sektörler bunlar. Bu kapsamda yürütülen sektör araştırmaları ile belli bir sektördeki sorunlar makro bakış açısıyla tüm yönleriyle ele alınmakta, elde edilen sonuçlar kendi uygulamalarımız açısından değerlendirildiği gibi, ilgili kamu kuruluşları ile de paylaşılmaktadır. Bu çerçevede, geçtiğimiz yıl motorlu taşıt sürücü kurslarına ilişkin sektör

araştırmasının sonuçlarını kamuoyu ile paylaştık. Bu yıl da kırmızı et sektörü ile ilgili raporumuzu kamuoyunun bilgisine sunduk. Hâlen ilaç, kömür, doğalgaz, organize perakende, süt, çevre ve atık yönetimi, bankacılık ve okul servisi hizmetleri gibi alanlarda sektör araştırmalarımız devam etmektedir. Bu çabamızın ilgili alanlarda rekabet sorunlarının tespit edilmesi ve rekabetçi işleyişi teşvik edecek proaktif çözüm yollarının belirlenmesi açısından anlamlı olduğunu düşünüyoruz.

Sayın Başkan, Saygıdeğer Üyeler; Kurumumuz, başta bakanlıklarımız olmak üzere kamu kurum ve kuruluşlarına, hem piyasalardaki rekabeti etkileyebilecek olan mevzuat hazırlıkları çerçevesinde hem de yürüttüğü inceleme ve araştırmalar çerçevesinde gördüğü aksaklıklar konusunda birçok görüş göndermiştir. Bu konuda yürütülen çalışmaları kurumsallaştırma çabamız devam etmektedir. Geçmiş yıllarda olduğu gibi bu yıl da rekabet politikası oluşumuna diğer kurumların katkısı talep edilmiştir. Nitekim, Kamu İhale Kurumu ile yaptığımız işbirliği protokolü bunun iyi bir başlangıcı olmuştur. Söz konusu protokol aktif bir şekilde işlemekte ve bu kapsamda yürütülen dosyalar bulunmaktadır. İşbirliği ve iletişimimizi güçlendirmeye dönük benzer mutabakat metinleri EPDK ve BTK gibi kurumlarla da oluşturulmaya çalışılmaktadır. Bunun gibi, aralarında Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Enerji Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik Kurumu gibi kamu kurum ve kuruluşlarıyla, bunların ilgili olduğu sektörlerdeki rekabet problemlerinin giderilmesine dönük temaslar içinde olduğumuzu da ifade etmek isterim.

Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu (YOİKK) tarafından yürütülen çalışmalar kapsamında değerlendirilmesi beklenen Rekabet Raporumuzu önemli ve öncelikli bir çalışma olarak gündemimize aldığımızı belirtmeliyim. İlkini bu yıl yayımlayacağımız Raporda, bazı piyasa ve endüstrilerde rekabet koşulları açısından yapısal sorunların tespiti ve bunların çözümüne yönelik önerileri bütüncül bir bakış açısıyla ortaya koymaya çalışacağız. 2011 yılı sonunda veya 2012 başında tamamlamayı ve sunmayı düşündüğümüz Yıllık Rekabet Raporu'nun iç ve dış kamuoyunda, kamu yönetimi ve sivil toplum çevrelerinde ses getireceğini ümit ediyoruz.

Kurum olarak, rekabet kurallarını uygulamanın yanı sıra rekabet konusundaki farkındalığı artırma ve rekabet kültürünü yaygınlaştırma konusundaki girişimlerimizi

sürdürüyoruz. Nitekim 2009 ve 2010 yıllarında olduğu gibi 2011 yılında da yayımladığımız Rekabet Mektubu ile bir yandan kamuoyunu Rekabet Kurumu ve faaliyetleri hakkında bilgilendirmeyi, öte yandan paydaşlarımızla geçmişten gelen birikimimizi ve geleceğe dönük beklentilerimizi paylaşmayı amaçladık. Bu mektuplarda sırasıyla ekonomik kriz, rekabet savunuculuğu, rekabet gücü ve rekabete uyum temalarına vurgu yaptık. Bu vesileyle, Yüce Meclisimize, Hükümetimize, bakanlık ve bakanlıklarımıza bağlı kurum ve kuruluşlarımız ile yüksek yargımıza, düzenleyici kurullarımıza, yerel idare ve belediyelerimiz ile üniversitelerimize, medya kuruluşlarımıza, teşebbüs birlikleri ve sivil toplum örgütlerimize ülkemizde rekabet kültürünün geliştirilmesine yönelik işbirliği teklifimizi, bu konudaki öneri ve beklentilerimizi iletmeye çalıştık. Kamu yönetimi kaynaklı düzenleme ve tasarrufların ya da kamu kurum ve kuruluşları tarafından yapılan işlem ve eylemlerin rekabetçi bir perspektiften ele alınmasını planladığımız 2012 Rekabet Mektubu'nun hazırlıkları ise devam etmektedir.

Sayın Başkan, Değerli Üyeler; rekabet hukuku ve rekabet iktisadının güncel meselelerinin ele alındığı üniversitelerle yaptığımız ortak programlar devam etmektedir. Erciyes, Pamukkale ve Ankara Üniversiteleri ile geleneksel olarak düzenlenen sempozyumlara bu yıl Bilgi, Beykent ve Dokuz Eylül Üniversiteleri ile yaptığımız ortak programlar eklenmiştir. Zaman zaman, ülkemizin çeşitli köşelerinde, ticaret ve sanayi odalarımızla müştereken yaptığımız Rekabet Kültürü ve İş Dünyası toplantılarımızı da devam ettirmek arzusundayız.

Kurumumuz görev alanıyla ilgili olarak uluslararası gelişmeleri takip edebilmek amacıyla 2011 yılında da yurt dışında çok sayıda etkinliğe katılmış, özellikle İktisadi İşbirliği ve Gelişme Teşkilatı (OECD), Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı (UNCTAD) ve Uluslararası Rekabet Ağı (ICN) gibi çeşitli platformlarda ülkemiz aktif olarak temsil edilmiştir.

Kurumumuz mevcut ikili işbirliklerine ilave olarak 2011 yılında Rusya ve Hırvatistan rekabet kurumları ile rekabet hukuku ve politikası alanında işbirliği mekanizmaları tesis etmek için mutabakat zabitleri imzalamıştır. Benzer şekilde, Avusturya Rekabet Kurumu ile de işbirliğine yönelik bir mutabakat zaptının yakın zamanda imzalanmasını planlamaktayız.

Bunlara ilave olarak 2011 Eylül ayında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Rekabet Kurulu başkan ve üyeleri Kurumumuza bir çalışma ziyareti gerçekleştirmiştir. Dört günlük bu çalışma ziyareti, ülkemizdeki kurumsal yapı, mevzuat ve mevzuatın uygulanması gibi konularda sahip olduğumuz bilgi ve tecrübelerimizin yeni kurulan KKTC Rekabet Kurulu ile paylaşılması açısından oldukça yararlı olmuştur. Kurum uzmanlarımız tarafından yürütülen 2010 yılındaki bir haftalık eğitim programından sonra, Kurumumuzdan iki uzman personelimiz bu yıl içinde teknik destek sağlamak amacıyla Pakistan Rekabet Komisyonu'na bir çalışma ziyaretinde bulunmuştur. Ayrıca, yine Mısır Rekabet Kurumu'ndan gelen bir gruba yönelik olarak da TEPAV işbirliğinde bir haftalık eğitim programı gerçekleştirilmiştir.

Önceki yıllarda olduğu gibi Kurumumuz uluslararası nitelikteki konferanslara ev sahipliği yapmaya devam etmektedir. Nitekim bu yıl Kurumumuz özellikle İslam İşbirliği Teşkilatı üyesi ülkelerde rekabet hukuku ve politikasına yönelik kapasite inşası, mevcut kapasitenin geliştirilmesi gibi amaçlarla teknik yardım programları oluşturulması için İslam Ticareti Geliştirme Merkezi (Islamic Center for Development of Trade) ile ortaklaşa bir proje geliştirmiştir. Bu proje kapsamında 21-22 Kasım 2011 tarihlerinde İstanbul'da yapılacak konferansa dair çalışmalarımız devam etmektedir. Bu Konferansta katılımcı ülkelerin rekabet hukuku ve politikası alanındaki ihtiyaçlarının ele alınması, konferans sonrasında da bu ihtiyaçlara yönelik teknik yardım programları hazırlanması hedeflenmektedir.

Sayın Başkan, Saygıdeğer Üyeler, Kurumumuz, kısaca özetlemeye çalıştığım faaliyetlerini 326 kişiden oluşan personeliyle yürütmektedir. Bunların 123'ü meslek personelidir. Rekabet Uzman ve Yardımcılarından oluşan meslek personeli, Türkiye'nin en iyi üniversitelerinin mezunları arasından seçilmektedir. 4054 sayılı Kanun'un uygulanması bakımından hayati bir rol üstlenen ve seçilmeleri ile eğitilmeleri konusunda hassasiyet gösterdiğimiz meslek personeli, Türkiye'de bir kamu hizmetinin başarılı bir şekilde nasıl daha iyi yapılacağına örneklerini vermeye çalışmaktadır. Nitekim, yakın zamanda yayımlanan 2011 yılına ilişkin AB İlerleme Raporu'nda da daha önceki raporlarda olduğu gibi yine bu yönde bir tespit yapılmıştır.

Son olarak Kurumumuzun bütçesine de kısaca değinmek istiyorum. Kurumumuzun 2010 yılı kesin hesabına göre, bütçe gideri 39.622.076,34 TL olarak gerçekleşmiştir. 2011

yılında ise bütçe giderimizin 42.000.000 TL civarında olacağı tahmin edilmektedir. 2012 yılı için ise Kurumumuz bütçesinde toplam 46.760.000 TL ödenek öngörülmüştür.

Sözlerime son vermeden önce, Kurumumuzun sahip olduğu personeli ile kendisine verilen bütçeyi etkin bir şekilde kullanarak 4054 sayılı Kanun'la kendisine verilen görevleri en iyi şekilde yerine getirme azim ve çabası içinde olacağını ifade etmek istiyorum. Bu yolla ülke ve toplumuza hizmet etmenin gururunu taşıyoruz.

Bu duygu ve düşüncelerle, yeni bütçemizin, Kurumumuza, Bakanlığımıza ve ülkemize hayırlı olması dileklerimle, muhterem heyetinize teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.